

Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

УДК 330.341.1:336.76

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19368629>

**Динаміка венчурного інвестування в інноваційні сектори економіки в
умовах глобальної рецесії та невизначеності**

Делас Віталіна Анатоліївна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-9570-1875>

Носова Євгенія Анатоліївна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-7975-0984>

Плешакова Наталія Анатоліївна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-0381-067X>

Рак Роман Володимирович,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-9526-1734>

Яфінович Олена Богданівна,

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,

м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-6804-0848>

Прийнято: 14.03.2026 | Опубліковано: 30.03.2026

Анотація. В умовах глобальної економічної нестабільності та посилення невизначеності зростає значення венчурного фінансування як інструменту підтримки інноваційного розвитку та структурної трансформації економіки. Попри кризові явища, інноваційна сфера демонструє стійкість, що актуалізує необхідність дослідження змін у динаміці, структурі та результативності венчурного інвестування в інноваційні сектори. Метою дослідження є комплексний аналіз сучасних тенденцій розвитку венчурного фінансування, виявлення його структурних трансформацій та оцінка впливу цих змін на процеси комерціалізації інновацій в умовах глобальної рецесії. Методологічну основу становлять методи узагальнення та систематизації, статистичного та порівняльного аналізу, аналітичного групування, що дозволило дослідити динаміку інноваційних і венчурних показників, оцінити зміни у структурі інвестицій за секторами, регіонами та типами інвесторів. У результаті дослідження встановлено, що інноваційна економіка зберігає позитивну динаміку розвитку навіть в умовах глобальної нестабільності, що забезпечує основу для функціонування венчурного капіталу. Виявлено циклічний характер венчурного фінансування, що проявляється в скороченні обсягів інвестицій після пікового періоду та їх подальшому відновленні. Доведено наявність високого рівня концентрації капіталу, який проявляється в домінуванні високотехнологічних секторів, зростанні масштабів інвестиційних угод та посиленні ролі окремих регіонів. Встановлено трансформацію структури інвесторів, що характеризується зменшенням участі

державних і допоміжних організацій (зокрема інституцій, які забезпечують консультаційну, фінансову та організаційну підтримку інвестиційної діяльності) та переорієнтацією інвестиційного фокуса на професійні фонди й інструменти масштабування бізнесу. У висновках зазначено, що ефективність венчурного фінансування зберігається, попри скорочення кількісних параметрів, що підтверджується зростанням доходів інноваційних компаній та розширенням масштабів їх комерціалізації. Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості їх використання для формування ефективної інвестиційної політики, орієнтованої на підтримку інноваційних секторів та підвищення результативності венчурного фінансування.

Ключові слова: венчурний капітал; інноваційна діяльність; інвестиційна селективність; технологічні сектори; комерціалізація інновацій; структура інвесторів.

Dynamics of venture investment in innovative sectors of the economy under global recession and uncertainty

Vitalina Delas,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-9570-1875>

Euvgenia Nosova,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-7975-0984>

Nataliia Plieshakova,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,

Taras Shevchenko National University of Kyiv,

Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-0381-067X>

Roman Rak,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,

Taras Shevchenko National University of Kyiv,

Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-9526-1734>

Olena Yafinovich,

Ph.D. in Economics, Associate Professor of the Department of Finance,

Taras Shevchenko National University of Kyiv,

Kyiv, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-6804-0848>

Abstract. In the context of global economic instability and increasing uncertainty, the importance of venture financing as a tool for supporting innovative development and structural transformation of the economy is growing. Despite crisis phenomena, the innovation sector demonstrates resilience, which actualizes the need to study changes in the dynamics, structure, and performance of venture investment in innovative sectors. The purpose of the study is to provide a comprehensive analysis of current trends in venture financing development, identify its structural transformations, and assess the impact of these changes on the commercialization of innovations under conditions of global recession. The methodological framework is based on methods of generalization and systematization, statistical and comparative analysis, and analytical grouping, which made it possible to examine the dynamics of innovation and venture indicators, as well as to assess structural changes in investments by sectors, regions, and types of investors. The results show that the innovation economy maintains a positive development trajectory even under global

instability, providing a foundation for the functioning of venture capital. The cyclical nature of venture financing is identified, reflected in the decline of investment volumes after peak periods followed by a gradual recovery. A high level of capital concentration is observed, manifested in the dominance of high-tech sectors, the enlargement of investment deals, and the strengthening of specific regional positions. The transformation of the investor structure has been identified, characterized by a decrease in the participation of governmental and supporting organizations (in particular, institutions providing advisory, financial, and organizational support for investment activities) and a reorientation of the investment focus toward professional funds and business scaling instruments. The conclusions indicate that the effectiveness of venture capital financing remains intact despite a decline in quantitative indicators, as evidenced by the growth in revenues of innovative companies and the expansion of their commercialization. The practical significance of the results lies in their potential use for developing an effective investment policy aimed at supporting innovative sectors and enhancing the effectiveness of venture capital financing.

Keywords: venture capital; innovation activity; investment selectivity; technology sectors; commercialization of innovation; investor structure.

Постановка проблеми. Венчурний капітал відіграє важливу роль у розвитку інноваційної економіки, забезпечуючи фінансову підтримку для створення, упровадження та масштабування новітніх технологій. Саме венчурне фінансування сприяє трансформації наукових ідей у комерційні продукти, формуванню нових ринків та підвищенню конкурентоспроможності економіки в умовах цифровізації та технологічних змін [1]. Водночас сучасний етап розвитку світової економіки характеризується зростанням глобальної невизначеності, що зумовлена макроекономічною нестабільністю, геополітичними ризиками та циклічними кризовими явищами. Такі умови суттєво впливають на інвестиційну поведінку, зокрема на венчурний ринок,

який демонструє підвищену чутливість до змін зовнішнього середовища [2, р. 437]. У таких умовах особливого значення набуває дослідження динаміки та структурних змін венчурного інвестування в інноваційні сектори економіки. Актуальність такого аналізу зумовлена необхідністю виявлення нових тенденцій, оцінки адаптаційних механізмів венчурного ринку та визначення його ролі в забезпеченні розвитку інновацій навіть у періоди економічної нестабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Узагальнення сучасних наукових підходів свідчить про багатовимірний характер впливу венчурного капіталу на інноваційні процеси. Так, С. Аль-Маадід та колеги (S. Al-Maadeed et al.) підкреслюють трансформацію ролі університетів у межах моделі «потрійної спіралі», що посилює їх значення як центрів інновацій та підприємництва [3]. На стратегічній ролі корпоративного венчурного капіталу як інструменту інтеграції бізнесу в глобальні інноваційні процеси акцентують М. Денисенко та співавтори (M. Denysenko et al.) [4].

Водночас Я. Хань (Y. Han) доводить, що венчурний капітал стимулює розвиток «зелених» інновацій через зниження фінансових обмежень та вдосконалення управлінських механізмів [5]. З позицій цифровізації інвестиційних процесів Е. Озінце (E. Ozince) та Й. Іхламур (Y. Ihlamur) обґрунтовують ефективність використання штучного інтелекту для підвищення якості інвестиційних рішень у венчурній сфері [6]. Мережеву природу взаємодії інвесторів і технологій, яка забезпечує стійкість інноваційних систем до кризових впливів, досліджують Т. Карніель та колеги (T. Carniel et al.) [7]. Важливість інституційного середовища підтверджує В. Чжан (W. Zhang), демонструючи, що ослаблення антимонопольного регулювання негативно впливає на обсяги венчурних інвестицій та інноваційну активність [8].

У контексті управління фінансовими ризиками М. Дербенов (M. Derbenov) наголошує на значенні цифрових інструментів контролю витрат

для підвищення стійкості інноваційних підприємств [9]. Водночас М. Іманова (M. Imanova) та П. Бабаєв (P. Babayev) підкреслюють роль інвестиційного клімату та територіальних чинників у формуванні концентрації інноваційної активності [10]. З погляду внутрішньої ефективності бізнесу, А. Миронець (A. Myronets) доводить, що якість управління процесами безпосередньо впливає на фінансові результати та інвестиційну привабливість компаній [11].

Вплив цифрової зрілості економіки на формування інноваційних екосистем і визначення інвестиційних пріоритетів розкривають О. Лега та співавтори [12]. Ц. Го (Z. Guo) підтверджує, що венчурний капітал підвищує здатність до виживання стартапів, особливо у високотехнологічних секторах [13]. Залежність розвитку венчурного ринку від макроекономічних і геополітичних чинників та його концентрацію у високотехнологічних галузях демонструють Т. Сальникова та Д. Алексеєнко [14]. Значення інституційного середовища та перешкод розвитку венчурного фінансування в умовах цифрової трансформації обґрунтовують Г. Скиба та колеги [15].

Водночас А. Гілл та співавтори (A. Gill et al.) акцентують на активній ролі венчурних інвесторів у стимулюванні інноваційної діяльності та комерціалізації розробок [16]. Завершуючи, колектив авторів на чолі з Ц. Ду (Q. Du et al.) доводить, що венчурний капітал сприяє зниженню ресурсної залежності економіки через розвиток інноваційних каналів [17]. Таким чином, результати аналізу підтверджують, що венчурне фінансування є системоутворювальним чинником інноваційної економіки, вплив якого проявляється через інституційні, технологічні, фінансові та цифрові механізми.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених венчурному фінансуванню, у сучасному науковому дискурсі зберігається низка нерозв'язаних питань. Насамперед наявні роботи здебільшого фокусуються на окремих аспектах впливу венчурного капіталу (інноваційна активність,

життєздатність стартапів, «зелені» технології), тоді як комплексний аналіз його функціонування в умовах глобальної економічної нестабільності залишається обмеженим. Фрагментарно досліджено взаємозв'язок між кризовими явищами та структурними змінами венчурного ринку, зокрема щодо трансформації секторальних пріоритетів, концентрації капіталу та зміни ролі різних груп інвесторів. Окремої уваги потребує також оцінка результативності венчурного фінансування через призму комерціалізації інновацій у довгостроковій перспективі.

Наше дослідження спрямоване на узагальнення та системний аналіз основних тенденцій розвитку венчурного інвестування з урахуванням впливу глобальної рецесії та зростання невизначеності. Особливу увагу зосереджено на виявленні змін у динаміці фінансування, секторальній та регіональній структурі ринку, а також на трансформації складу інвесторів і результативності інноваційної діяльності.

Метою статті є комплексне дослідження розвитку венчурного інвестування в інноваційні сектори економіки шляхом аналізу його динамічних, структурних та результативних характеристик в умовах глобальної нестабільності.

Для досягнення мети сформульовано такі завдання:

- 1) оцінити динаміку та структурні зміни венчурного фінансування в інноваційних секторах економіки шляхом аналізу обсягів фінансування, кількості угод, секторальної й регіональної концентрації капіталу в умовах глобальної нестабільності;
- 2) виявити взаємозв'язок між розвитком інноваційної економіки та венчурним інвестуванням через аналіз основних кількісних індикаторів науково-технологічного розвитку, корпоративних витрат на R&D та інтенсивності венчурної активності;
- 3) дослідити трансформацію структури інвесторів та ефективність комерціалізації інновацій у контексті змін інвестиційної поведінки,

концентрації капіталу та технологічної орієнтації венчурного ринку.

Методи та матеріали. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи економічного аналізу, зокрема методи узагальнення та систематизації – для формування теоретичних підходів до розуміння взаємозв'язку інноваційної економіки та венчурного фінансування; статистичного аналізу – для оцінки динаміки основних показників інноваційного розвитку та венчурної активності; порівняльного аналізу – для виявлення структурних змін у розподілі інвестицій за секторами та типами інвесторів; а також аналітичного групування – для класифікації індикаторів і узагальнення отриманих результатів. Інформаційну базу дослідження становлять аналітичні звіти міжнародних організацій та консалтингових компаній, зокрема Global Innovation Index, CB Insights, KPMG, PitchBook та інші відкриті статистичні джерела [18–23], що забезпечує репрезентативність і достовірність отриманих результатів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Функціонування венчурного фінансування безпосередньо залежить від рівня розвитку інноваційної економіки, оскільки саме вона формує середовище виникнення, розвитку та масштабування нових технологічних рішень. У сучасних умовах інновації є основним чинником структурних змін економіки, визначаючи напрями трансформації виробництва, ринків та бізнес-моделей [1]. Відповідно, венчурний капітал виконує роль фінансового інструменту, що забезпечує перетворення наукових знань і технологічних розробок у комерційні продукти та послуги.

Інноваційна економіка характеризується високою інтенсивністю досліджень і розробок, активним генеруванням нових знань, зростанням кількості патентів та розвитком передових технологій. У цьому контексті венчурне фінансування є каталізатором інноваційних процесів, сприяючи швидкому впровадженню технологій у виробництво та формуванню нових ринкових ніш. Водночас масштаби та структура венчурного інвестування

здебільшого визначаються динамікою інноваційного середовища, що зумовлює необхідність їх комплексного аналізу [15, с. 264].

Для оцінки взаємозв'язку між розвитком інноваційної економіки та венчурним фінансуванням доцільно проаналізувати основні кількісні індикатори, які характеризують інтенсивність науково-технологічного розвитку та активність венчурного ринку. Аналіз систематизованих індикаторів дозволяє виявити комплекс взаємопов'язаних тенденцій розвитку інноваційної економіки та венчурного фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

Систематизація основних індикаторів інноваційного розвитку та венчурної активності у світі у 2023–2024 рр.

Група індикаторів	Показник	Темп зміни, %	Аналітична інтерпретація
Наукова активність	Наукові публікації	+5,6	Зростання генерації знань та інтелектуального капіталу
Інноваційні інвестиції	Глобальні витрати на R&D	+2,9	Підтримка стабільного фінансування інновацій навіть в умовах нестабільності
	Витрати топкорпорацій на R&D	+3,2	Посилення ролі великих корпорацій як драйверів інновацій
Венчурна активність	Кількість VC-угод	–4,4	Скорочення інвестиційної активності за кількістю угод
	Вартість VC-угод	+7,7	Концентрація капіталу та збільшення масштабів інвестицій
Інтелектуальна власність	Міжнародні патентні заявки	+0,5	Стабілізація інноваційної активності на глобальному рівні
Технологічний розвиток	Розгортання 5G	+15,1	Пришвидшення розвитку цифрової інфраструктури
	Упровадження робототехніки	+9,7	Автоматизація виробничих процесів
	Ринок електромобілів	+45,0	Стрімке зростання «зелених» технологій

Джерело: створено авторами на основі [18]

Насамперед встановлено, що наукова та інноваційна активність зберігає позитивну динаміку, що підтверджується зростанням кількості наукових публікацій і витрат на дослідження та розробки. Це свідчить про безперервність процесу генерування нових знань і формування інтелектуального капіталу як бази для інноваційного розвитку.

Крім того, виявлено, що інвестиційна активність у сфері R&D демонструє помірне, але стабільне зростання, причому вагома роль у фінансуванні інновацій належить великим корпораціям. Така тенденція свідчить про концентрацію ресурсів у корпоративному секторі та посилення його впливу на глобальні інноваційні процеси. Водночас з'ясовано, що венчурне фінансування характеризується структурною трансформацією: скорочення кількості угод супроводжується зростанням їх вартості. Це дозволяє зробити висновок про зміну моделі інвестування від масового фінансування стартапів до більш селективного підходу, орієнтованого на проєкти з високим потенціалом масштабування. Таким чином, узагальнення отриманих результатів дозволяє зазначити, що інноваційна економіка демонструє стійкість до зовнішніх шоків і продовжує розвиватися навіть в умовах глобальної нестабільності. Водночас венчурний ринок адаптується до нових умов через зміну структури інвестування, що проявляється в концентрації капіталу та переорієнтації на високотехнологічні напрями.

Поглиблення аналізу зазначених тенденцій потребує оцінки ролі корпоративного сектору як основного суб'єкта фінансування інноваційної діяльності. Саме великі транснаціональні компанії формують значну частку глобальних витрат на дослідження й розробки, забезпечуючи безперервність інноваційних процесів навіть у періоди економічної турбулентності. З огляду на це, доцільним є аналіз динаміки витрат на R&D, доходів та інтенсивності досліджень провідних глобальних компаній, що дозволяє оцінити рівень їх інноваційної активності та фінансової спроможності до підтримки технологічного розвитку (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка витрат на дослідження й розробки, доходів та інтенсивності R&D
провідних глобальних компаній у 2018–2024 рр.

Рік	Витрати на R&D, млрд дол. США	Темп приросту R&D, %	Дохід, млрд дол. США	Темп приросту доходу, %	Інтенсивність R&D, %
2018	804	–	18 130	–	4,5
2019	874	8,7	18 430	1,7	4,8
2020	961	9,9	18 205	–1,2	5,3
2021	1 066	11,0	21 536	18,3	5,0
2022	1 152	8,1	23 572	9,5	4,9
2023	1 244	8,0	23 194	–1,6	5,3
2024	1 284	3,2	22 991	–0,9	5,5

Джерело: створено авторами на основі [18]

Результати аналізу динаміки витрат на дослідження й розробки провідних глобальних компаній свідчать про їх стійке зростання протягом усього досліджуваного періоду: загальний обсяг фінансування R&D збільшився більш ніж у 1,5 раза – з 804 млрд дол. у 2018 р. до 1 284 млрд дол. у 2024 р. При цьому найвищі темпи приросту спостерігалися у 2020–2021 рр. (близько 10–11%), що вказує на активізацію інноваційної діяльності навіть у період глобальних кризових явищ. Встановлено, що динаміка доходів корпорацій має більш волатильний характер: після значного зростання у 2021–2022 рр. (понад 18% та майже 10% відповідно) у наступні роки фіксується їх незначне скорочення. Попри це, витрати на R&D продовжують зростати, що свідчить про стратегічну орієнтацію компаній на довгостроковий інноваційний розвиток, а не лише на короткострокові фінансові результати. Особливу увагу привертає показник інтенсивності R&D, який демонструє поступове зростання з 4,5% до 5,5%, що підтверджує посилення ролі досліджень і розробок у структурі корпоративних витрат. Це дозволяє зробити висновок про формування нової моделі економічного розвитку, у якій інновації стають основним чинником конкурентоспроможності. Отже,

результати дослідження підтверджують, що корпоративний сектор забезпечує стабільність фінансування інновацій навіть в умовах нестабільної макроекономічної кон'юнктури, формуючи надійну основу для подальшого розвитку венчурного інвестування.

На відміну від відносно стабільної динаміки корпоративних інвестицій у R&D, венчурне фінансування характеризується більш вираженою циклічністю та чутливістю до зовнішніх економічних чинників. Це зумовлює необхідність аналізу його динаміки в контексті глобальних кризових процесів та змін інвестиційної поведінки, що доцільно здійснити на основі узагальнення показників обсягів фінансування та кількості угод на світовому венчурному ринку (рис. 1).

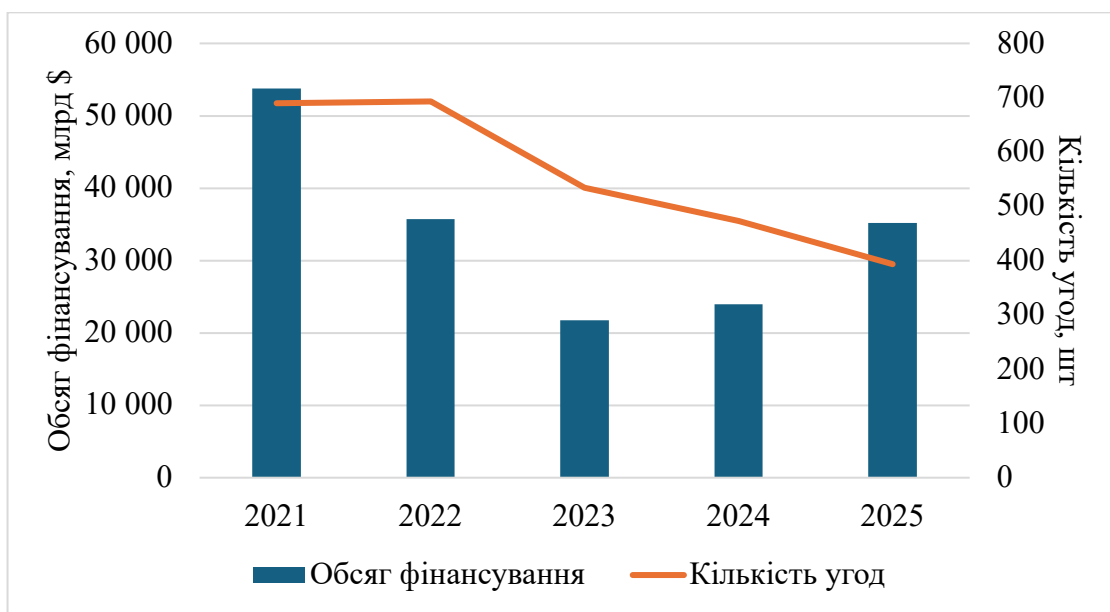

Рис. 1. Глобальна динаміка венчурного фінансування у 2021–2025 рр.

Джерело: створено авторами на основі [19]

Аналіз динаміки глобального венчурного фінансування свідчить про виражену циклічність ринку. Після пікового значення у 2021 р. (717,3 млрд дол.) обсяг інвестицій скоротився до 476,3 млрд дол. у 2022 р. (– 33,6%) та до 289,7 млрд дол. у 2023 р. (–39,2% до попереднього року). У 2024 р. спостерігається часткове відновлення до 319,6 млрд дол. (+10,3%), а у 2025 р. – суттєве зростання до 469,3 млрд дол. (+46,8%), що свідчить про

адаптацію ринку до нових економічних умов.

Водночас кількість угод демонструє стійку низхідну тенденцію: з 51,7 тис. у 2021 р. до 29,5 тис. у 2025 р. (–43,0%), що вказує на зменшення інвестиційної активності за кількістю та посилення селективності інвесторів. Таким чином, встановлено розбіжність між динамікою обсягів фінансування та кількістю угод, що свідчить про концентрацію капіталу в більших за масштабом інвестиційних проєктах. Це зумовлює необхідність детальнішого аналізу структури венчурного ринку та рівня його концентрації за регіонами, інвестиційними сегментами та типами угод (табл. 3).

Таблиця 3

Структурна концентрація глобального венчурного ринку у 2025 р.

Група показників	Індикатор	Значення	Аналітична характеристика
Секторальна концентрація	Частка AI в загальному VC-фінансуванні, %	48	Домінування технологій штучного інтелекту у структурі інвестицій
Концентрація угод	Частка mega-rounds у VC-фінансуванні, %	65	Переважаючі великі інвестиційні угоди
Регіональна структура	Обсяг фінансування у США, млрд дол.	327,8	Лідерство США на глобальному ринку
	Темп зміни (YoY), %	+66	Різне зростання інвестиційної активності
	Обсяг фінансування в Азії, млрд дол.	53,0	Помірна участь у глобальному VC
	Темп зміни (YoY), %	+7	Повільне зростання
	Обсяг фінансування в Європі, млрд дол.	67,9	Стабільний регіональний сегмент
	Темп зміни (YoY), %	+18	Поступове відновлення ринку

Джерело: створено авторами на основі [19]

Результати аналізу свідчать про високий рівень концентрації глобального венчурного ринку у 2025 р. Встановлено, що майже половина фінансування (48%) спрямовується у сферу штучного інтелекту, що підтверджує його важливу роль як провідного напрямку інноваційного

розвитку. Водночас 65% загального обсягу венчурного капіталу припадає на великі інвестиційні раунди (mega-rounds), що свідчить про укрупнення угод та концентрацію ресурсів у масштабних проєктах.

Регіональний аналіз показує суттєву асиметрію розподілу капіталу: на США припадає 327,8 млрд дол. із приростом 66%, що значно перевищує показники інших регіонів. При цьому Європа демонструє помірне зростання (+18%) при обсязі 67,9 млрд дол., а Азія – найнижчу динаміку (+7%) з обсягом 53,0 млрд дол. Це свідчить про посилення географічної концентрації венчурного капіталу. Отже, встановлено, що сучасний венчурний ринок характеризується подвійною концентрацією – як за секторальною ознакою (AI), так і за регіональною (США), що визначає нову конфігурацію глобального інвестиційного середовища.

Виявлені тенденції концентрації венчурного капіталу зумовлюють необхідність детальнішого аналізу його розподілу за окремими інноваційними секторами, що дозволяє оцінити глибину структурних змін та визначити пріоритетні напрями інвестування (табл. 4).

Таблиця 4

Секторальна динаміка венчурного фінансування в інноваційних галузях у
2022–2025 рр.

Рік	Штучний інтелект (AI VC), млрд дол.	Робототехніка, млрд дол.	Фінтех, млрд дол.	Кількість угод (фінтех), од.	AI у фінтеху, млрд дол.	Цифрові активи (Digital assets), млрд дол.	Страхові технології (InsurTech), млрд дол.
2022	75,0	17,0	168,38	8 314	19,09	25,31	36,41
2023	65,0	11,9	119,35	5 764	16,16	9,97	24,48
2024	115,0	23,4	95,51	5 533	12,12	11,17	20,41
2025	225,8	40,7	116,03	4 719	16,81	19,13	19,22

Джерело: створено авторами на основі [19–21]

Результати аналізу свідчать про суттєву секторальну переорієнтацію

венчурного фінансування в досліджуваному періоді. Встановлено, що обсяг інвестицій у сферу штучного інтелекту зріс більш ніж утричі – з близько 75 млрд дол. у 2022 р. до 225,8 млрд дол. у 2025 р., що підтверджує його головну роль у сучасній структурі венчурного капіталу.

Аналогічна тенденція спостерігається у сфері робототехніки, де обсяг фінансування зріс із 17,0 до 40,7 млрд дол. (у 2,4 раза), що відображає посилення попиту на автоматизацію та технологічну модернізацію виробництва. Фінтех-сектор демонструє протилежну динаміку: обсяг фінансування скоротився з 168,38 млрд дол. у 2022 р. до 95,51 млрд дол. у 2024 р. (–43,3%), з подальшим частковим відновленням до 116,03 млрд дол. у 2025 р. (+21,5%). При цьому кількість угод у фінтеху зменшилась з 8 314 до 4 719 (–43,2%), що свідчить про зниження інвестиційної активності та підвищення вимог до проєктів. У межах фінтеху встановлено нерівномірність розвитку окремих сегментів: обсяг інвестицій у цифрові активи після різкого падіння у 2023 р. (з 25,31 до 9,97 млрд дол., –60,6%) частково відновився до 19,13 млрд дол. у 2025 р., тоді як страхові технології демонструють стійке зниження – з 36,41 до 19,22 млрд дол. (–47,2%). Водночас сегмент AI у фінтеху зберігає відносну стабільність, коливаючись у межах 12–19 млрд дол. Отже, результати дослідження підтверджують формування нової структури венчурного ринку, у якій відбувається перерозподіл капіталу на користь високотехнологічних секторів (AI, робототехніка) та поступове скорочення інвестицій у традиційні фінтех-напрями.

Виявлені секторальні зрушення венчурного фінансування супроводжуються трансформацією структури учасників ринку, зокрема зміною ролі різних типів інвесторів у формуванні інвестиційних потоків. Це зумовлює доцільність аналізу структури венчурного ринку за типами інвесторів та динаміки їх участі в сучасних умовах (табл. 5).

Таблиця 5

Структура венчурного ринку за типами інвесторів та зміна їх участі у 2025 р.

Група інвесторів	Тип інвестора	Частка участі інвесторів у загальній кількості укладених венчурних угод, %	Зміна участі (2024–2025), %	Аналітична характеристика
Основні інвестори	Венчурні фонди (VC)	34,1	–9,1	Збереження головної ролі при зниженні активності
	Інвестиції в зростання (Growth equity)	13,2	н/д	Розширення участі в масштабуванні бізнесу
	Стратегічні інвестори	13,8	–19,5	Скорочення корпоративної інвестиційної активності
Інституційні інвестори	Державні інвестори	19,5	–50,7	Різде зниження державної підтримки
	Банки	2,9	–2,2	Обмежена участь у венчурному фінансуванні
	Прямі інвестиції (Private equity)	н/д	–14,5	Зменшення активності в ризикових інвестиціях
Підтримувальні інституції	Програми підтримки стартапів (Startup support & programs)	11,5	–35,2	Скорочення програм підтримки стартапів
Інші учасники	Інші інвестори	4,9	н/д	Невелика частка на ринку
Загальна динаміка	Загальна кількість угод	–	–30,0	Суттєве скорочення інвестиційної активності

Джерело: створено авторами на основі [22]

Результати аналізу свідчать про суттєву трансформацію структури венчурного ринку за типами інвесторів у 2025 р. Встановлено, що венчурні фонди залишаються основними учасниками ринку з часткою 34,1%, однак їх активність знизилася на 9,1%, що відображає загальне посилення обережності інвесторів. Найбільш різке скорочення участі зафіксовано серед державних інвесторів (–50,7%) та програм підтримки стартапів (–35,2%), що свідчить про зменшення інституційної підтримки інновацій у період нестабільності. Значне зниження також характерне для стратегічних інвесторів (–19,5%) і прямих інвестицій (–14,5%), що вказує на перегляд корпоративних інвестиційних стратегій у напрямі зниження ризиків. Водночас сегмент інвестицій в зростання з часткою 13,2% зберігає відносну стабільність, що підтверджує зміщення інвестиційного фокуса від ранніх стадій до етапів масштабування бізнесу. Сукупне скорочення кількості угод на 30,0% додатково підтверджує загальне зниження інвестиційної активності та перехід до більш селективної моделі фінансування. Таким чином, встановлено, що венчурний ринок характеризується не лише секторальною та регіональною концентрацією, а й трансформацією структури інвесторів, що проявляється в зменшенні ролі держави та підтримувальних інституцій і посиленні значення професійних інвестиційних фондів.

Зміна структури венчурного фінансування та поведінки інвесторів безпосередньо впливає на кінцеві результати інноваційної діяльності, зокрема на масштаби комерціалізації технологій. З огляду на це, проаналізуємо динаміку комерціалізації інновацій, що відображає ефективність трансформації інвестицій в економічні результати (рис. 2).

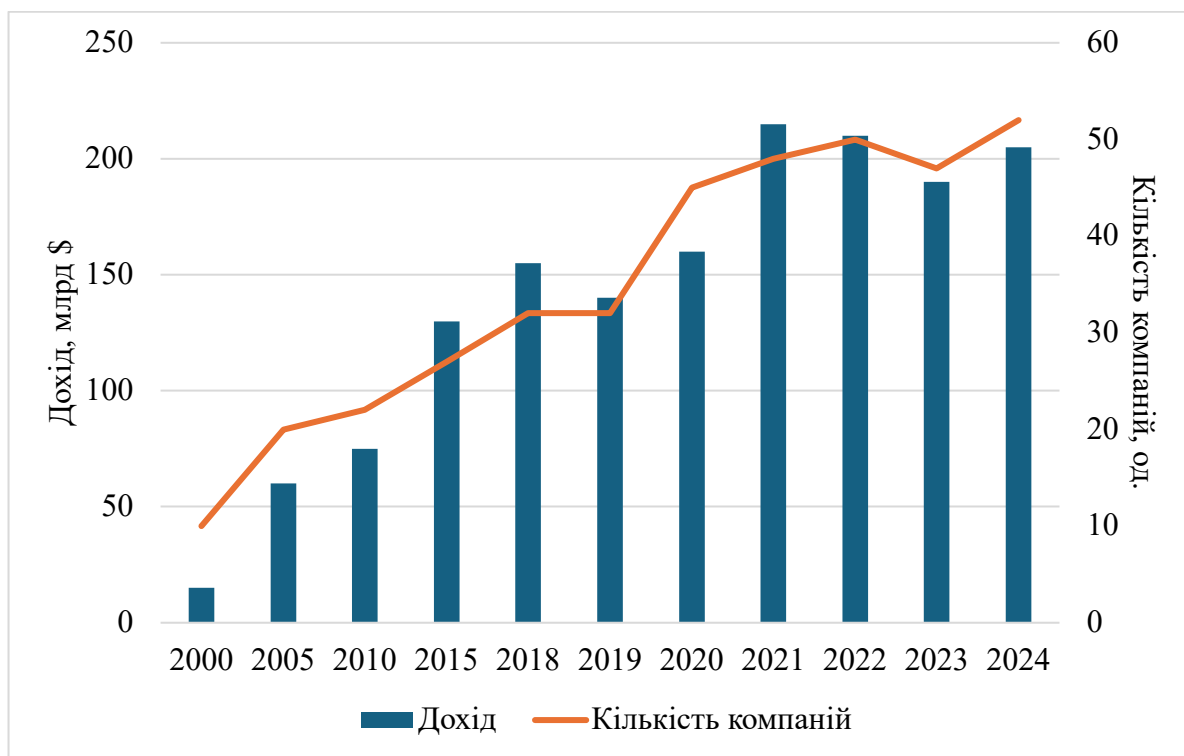

Рис. 2. Динаміка комерціалізації інновацій (кількість компаній та дохід) у 2000–2024 рр.

Джерело створено авторами на основі [23]

Результати аналізу динаміки комерціалізації інновацій свідчать про довгострокове зростання економічної рентабельності від інноваційної діяльності. Встановлено, що обсяг доходів інноваційних компаній зріс більш ніж у 13 разів – з близько 15 млрд дол. у 2000 р. до 205 млрд дол. у 2024 р., що підтверджує високий потенціал масштабування інноваційного бізнесу.

Кількість компаній, що досягли стадії комерціалізації, також демонструє стійке зростання – з приблизно 10 до 52 одиниць (у 5,2 раза), що свідчить про розширення інноваційної екосистеми. Водночас у 2022–2023 рр. спостерігається певне уповільнення: доходи скоротилися з 215 до 190 млрд дол. (–11,6%), а кількість компаній – з 50 до 47 (–6,0%), що відображає вплив глобальної економічної нестабільності. У 2024 р. фіксується відновлення позитивної динаміки: доходи зросли до 205 млрд дол. (+7,9%), а кількість компаній – до 52 (+10,6%), що свідчить про адаптацію інноваційного

бізнесу до нових умов та відновлення процесів комерціалізації. Таким чином, встановлено, що навіть в умовах глобальної рецесії процес комерціалізації інновацій не припиняється, а демонструє здатність до швидкого відновлення.

Узагальнення результатів дослідження дає підстави стверджувати, що в умовах економічного спаду та зростання невизначеності венчурне інвестування зазнає суттєвих структурних змін, водночас зберігаючи роль основного механізму розвитку інноваційної економіки. Позитивна динаміка витрат на дослідження й розробки, підвищення технологічної активності та відносна стабільність інноваційного середовища забезпечують передумови для функціонування венчурного капіталу навіть за несприятливої макроекономічної кон'юнктури.

Висновки. Венчурний ринок у сучасних умовах демонструє високу чутливість до кризових явищ, що проявляється в різкому скороченні обсягів фінансування після пікового 2021 року з подальшим відновленням у 2024–2025 рр. Такі коливання супроводжуються зменшенням кількості угод і концентрацією капіталу в масштабніших проєктах, що відображає перехід до більш селективної моделі інвестування. Сформувалася нова секторальна структура венчурного фінансування, у якій домінують високотехнологічні напрями, насамперед штучний інтелект і робототехніка, тоді як традиційні сегменти, зокрема фінтех, втрачають інвестиційну активність. Паралельно посилюється регіональна концентрація капіталу з переважанням США та змінюється структура інвесторів: скорочується участь державних і допоміжних організацій (зокрема тих, що забезпечують консультаційну, фінансову та організаційну підтримку), водночас зростає роль професійних фондів та інвестицій, спрямованих на масштабування бізнесу. Попри зниження інвестиційної активності за кількісними параметрами, результативність венчурного фінансування зберігається, що проявляється в збільшенні доходів інноваційних компаній і розширенні масштабів їх комерціалізації. Це вказує на зміщення акценту з кількості профінансованих

проектів на їх якість, технологічну складність і потенціал масштабування. Отже, венчурне інвестування в інноваційні сектори економіки трансформується в більш концентровану, селективну та технологічно орієнтовану модель, здатну адаптуватися до умов глобальної невизначеності та забезпечувати розвиток інновацій навіть у періоди економічної нестабільності.

Перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні підходів до оцінювання ефективності венчурного фінансування з урахуванням ризиків, цифровізації та структурних змін інноваційної економіки.

Список використаних джерел

1. Kato A. I. Venture capital as a catalyst for innovation and economic growth in emerging economies: a systematic review and future research agenda. *Administrative Sciences*. 2025. Vol. 15, № 11. Article 405. DOI: <https://doi.org/10.3390/admsci15110405>
2. Pantea S., Tkacik M. Venture capital and high-tech start-ups in Europe: a systematic review of the empirical evidence. *Venture Capital*. 2025. Vol. 27, № 4. P. 435–458. DOI: <https://doi.org/10.1080/13691066.2024.2315069>
3. Al-Maadeed S. A., Mohamed N., Al-Kwafi O. S. From ivory towers to innovation hubs: a comprehensive review of entrepreneurial universities. *Journal of Asia Business Studies*. 2026. P. 1–24. DOI: <https://doi.org/10.1108/JABS-07-2025-0402>
4. Denysenko M., Yurynets Z., Yurynets R., Myshchyshyn I. Development of corporate venture capital under the conditions of intensification of innovative activity. *Economics, Finance and Management Review*. 2023. № 2. C. 24–30. DOI: <https://doi.org/10.36690/2674-5208-2023-2-24-30>
5. Han Y. Research on the influence mechanism of venture capital and enterprise green innovation. *Frontiers in Sustainable Development*. 2025. Vol. 5. № 5. P. 144–164. DOI: <https://doi.org/10.54691/14434n91>

6. Ozince E., Ihlamur Y. Automating venture capital: founder assessment using LLM-powered segmentation, feature engineering and automated labeling techniques. *arXiv*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2407.04885>
7. Carniel T., Cazenille L., Dalle J.-M., Halloy J. Investor-patent networks as mutualistic networks. *arXiv*. 2023. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2311.18625>
8. Zhang W. The effect of antitrust enforcement on venture capital investments. *arXiv*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.48550/arXiv.2312.13564>
9. Derbenov M. Minimizing financial risks of cloud cost volatility through automated resource control. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18596225>
10. Imanova M., Babayev P. In terms of investment, locational advantages and disadvantages of Turkey. *InterConf*. 2021. № 62. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/interconf/article/view/13537> (дата звернення: 16.01.2026).
11. Myronets A. Dependence of EBITDA margin on the service experience consistency index in network businesses. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 27. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18871073>
12. Лега О., Прийдак Т., Яловега Л. Цифрова зрілість соціально-економічних систем на основі глобальних індексів розвитку та безпеки. *Економіка та суспільство*. 2026. № 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-12>
13. Guo Z. The impact of venture capital on the survival rate of startups: an empirical analysis based on industry data. *Frontiers in Business, Economics and Management*. 2024. Vol. 17. № 2. P. 437–441. DOI: <https://doi.org/10.54097/vrjxjs22>
14. Сальникова Т. В., Алексеєнко Д. Я. Венчурне фінансування: фактори впливу. Аналіз ринків США, країн Азії та України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 10. С. 150–161. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-10-150-161>

<https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.10.155>

15. Скиба Г., Мазур Ю., Несходовський І. Венчурне фінансування як драйвер розвитку інноваційних підприємств у цифрову епоху: сучасні механізми та перспективи. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 4 (55). С. 262–268. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-55-36>

16. Gill A., Heller D., Michel N. A. Enabling or accelerating? The timing of innovation and the different roles of venture capitalists. *Research Policy*. 2024. Vol. 53, № 8. Article 105060. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.respol.2024.105060>

17. Du Q., Li Z., Du M., Yang T. Venture capital, innovation channels, and regional resource dependence: evidence from China. *Journal of Environmental Management*. 2024. Vol. 352. Article 120034. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2024.120034>

18. Global Innovation Index 2025: Innovation at a Crossroads. World Intellectual Property Organization, 2025. URL: <https://www.wipo.int/web-publications/global-innovation-index-2025/assets/89507/global-innovation-index-2025-en.pdf> (дата звернення 16.01.2026).

19. State of Venture 2025. *CB Insights: вебсайт*. 2026. URL: <https://www.cbinsights.com/research/report/venture-trends-2025/> (дата звернення 16.01.2026).

20. Pulse of Fintech H2 2025. *KPMGE вебсайт*. 2025. URL: <https://kpmg.com/ua/en/insights/2026/03/pulse-of-fintech-h2-2025.html> (дата звернення 10.01.2026).

21. Stanford K., CAIA, Zheng E., Gao K. PitchBook-NVCA Venture Monitor Q4 2025. *PitchBook: вебсайт*. 2025. URL: <https://pitchbook.com/news/reports/q4-2025-pitchbook-nvca-venture-monitor> (дата звернення 10.03.2026).

22. State of Climate Tech 2025. Net Zero Insights, 2025. URL: https://stateofclimatetech.com/wp-content/uploads/2025/12/NZI_2025-State-of-Climate-Tech-Report.pdf (дата звернення 10.01.2026).

23. EY Biotech Beyond Borders Report 2025: Focus on fundamentals to bounce back *EY: вебсайт*. URL: https://www.ey.com/en_us/life-sciences/biotech-outlook (дата звернення 10.01.2026).